

13. Pandemiia koronawirusu: u Izraili pereneseno protses proty Netaniakhu. URL: <https://bit.ly/361AP43>.
14. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy «Pro zapobihannia poshyrenniu na terytorii Ukrainy koronawirusu COVID-19» vid 11 bereznia 2020 roku № 211. URL: <http://ru.osvita.ua/legislation/other/71577/>.
15. Rada suddiv Ukrainy. 16 bereznia 2020 roku № 9rs-186/20. URL: <http://rsu.gov.ua/uploads/news/no9rs-18620-vid-16032020-verhovn-92b86c6546.pdf>.
16. Rishennia zboriv suddiv Vyshchoho antykoruptsiinoho sudu Ukrainy vid 19 bereznia 2020 roku № 1. URL: https://hcac.court.gov.ua/userfiles/media/VAKS/self-government/decisions/19.03.2020_1.pdf.
17. Sudova vlada na karantyni: yak COVID-19 vplynuv na ukraïnski sudy 01.04.2020 Roman Kuibida, Maksym Sereda, Roman Smaliuk, Tsentrl polityko-pravovykh reform. URL: <https://rpr.org.ua/news/sudova-vlada-na-karantyni-ia-covid-19-vplynuv-na-ukraïns-ki-sudy/>.
18. U pryмышchenniakh Vyshchoho antykorsudu zdiisnena posylena dezynfektsiia. 22 chervnia 2020. URL: <https://hcac.court.gov.ua/hcac/pres-centr/news/957392/>.
19. Chemerys O. Rik pidvyshchennykh kontaktiv. 13.01.2021. URL: <https://blogs.korrespondent.net/blog/politics/4315635/?fbclid=IwAR0NPuzhOppU8oIYUr9zOU7JOsq6wfg7rKqiYQ3f44H9YIhz0Z6MrkENPYg>.
20. Shcho vplyvaie na vyshchy antykoruptsiyni sud: Doslidzhennia Transperensi Interneshnl Ukraina. URL: <https://ti-ukraine.org/research/shho-vplyvaye-na-vaks/>.

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2020.5.3.23>

OPRACOWANIA INNOWACYJNE JAKO PRZEDMIOT WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ W KONTEKŚCIE OCHRONY PRAWNEJ

Marta Malets

aspirant

Narodowego Uniwersytetu „Politechnika Lwowska” (Lwów, Ukraina)

ORCID ID: 0000-0002-6598-6312

Malets@gmail.com

Adnotacja. Artykuł poświęcony jest kompleksowemu badaniu opracowań innowacyjnych jako przedmiotu prawa własności intelektualnej w kontekście ochrony prawnej. Przeanalizowano treść podstawowych dokumentów regulacyjnych dotyczących prowadzenia działalności innowacyjnej. Wybrany przez państwo kurs integracji z Unią Europejską wymaga wprowadzenia nowych skutecznych metod ochrony praw własności intelektualnej, zbliżenia i integracji ukraińskiego systemu gospodarczego z systemami gospodarczymi krajów Unii Europejskiej. Proces ten wymaga wdrożenia modelu innowacyjnego rozwoju państwa, bezproblemowej wymiany najnowszych technologii, przekazywania najnowszych odkryć, tajemnic handlowych, komercjalizacji przedmiotów prawa intelektualnego jako całości. Przedstawiono definicję opracowań innowacyjnych w przemyśle na różnych etapach procesu innowacyjnego. Określono podstawy prawne regulacji wynalazku, modelu przemysłowego, wzoru przemysłowego, znaku towarowego, znaku usługowego, tajemnicy handlowej, oferty racjonalizatorskiej jako obiektów własności intelektualnej. Omówiono wybrane aspekty prawa patentowego. Rozważono reżimy prawne obiektów prawa intelektualnego, które są chronione prawem wyłącznym. Brak wystarczającej regulacji prawnej obiektów przemysłowej własności intelektualnej negatywnie wpływa na dynamikę rozwoju gospodarki, a zwłaszcza na wpływy z inwestycji zagranicznych, ponieważ inwestorzy z krajów rozwiniętych nie będą inwestować i ujawniać tajemnic handlowych, jeśli nie otrzymają prawnie uzasadnionych gwarancji zachowania informacji w tajemnicy.

Słowa kluczowe: innowacje, własność intelektualna, przemysłowe obiekty własności intelektualnej, ochrona, obrona, regulacje prawne.

INNOVATIVE DEVELOPMENTS AS OBJECTS OF INTELLECTUAL PROPERTY IN THE CONTEXT OF LEGAL PROTECTION

Marta Malets

Postgraduate Student

Lviv Polytechnic National University (Lviv, Ukraine)

ORCID ID: 0000-0002-6598-6312

Malets@gmail.com

Abstract. The article is devoted to a comprehensive study of innovative developments as an object of intellectual property law in the context of legal protection and legal protection. The content of the main normative documents on the implementation of innovative activities is analyzed. The course chosen by the state for integration into the European Union requires the introduction of new effective methods of protection of intellectual property rights, convergence

and integration of the Ukrainian economic system into the economic systems of the European Union. This process requires the introduction of a model of innovative development of the state, the smooth exchange of new technologies, the transfer of new discoveries, trade secrets, the commercialization of intellectual property in general. The definition of intellectual developments in industry at different stages of the innovation process is presented. The legal bases of regulation of the invention, industrial model, and industrial design are defined; trademark, service mark, trade secret, innovation proposal as objects of intellectual property. Some aspects of patent law are considered. The legal regimes of intellectual property objects, which are protected by exclusive law, are considered. The lack of sufficient legal regulation of industrial intellectual property has a negative impact on the dynamics of economic development, and especially on foreign investment, as investors from developed countries will not invest and disclose trade secrets unless they receive legally sound guarantees of confidentiality.

Key words: innovations, intellectual property, industrial objects of intellectual property, protection, legal regulation.

ІННОВАЦІЙНІ РОЗРОБКИ ЯК ОБ'ЄКТИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В КОНТЕКСТІ ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ

Марта Малець

аспірант

Національного університету «Львівська політехніка» (Львів, Україна)

ORCID ID: 0000-0002-6598-6312

Malets@gmail.com

Анотація. Стаття присвячена комплексному дослідженню інноваційних розробок як об'єкта права інтелектуальної власності у контексті правової охорони та правового захисту. Проаналізовано зміст основних нормативних документів щодо здійснення інноваційної діяльності. Обраний державою курс на інтеграцію до Євросоюзу вимагає запровадження нових дієвих методів захисту прав інтелектуальної власності, зближення й інтеграції української економічної системи до економічних систем країн Європейського Союзу. Цей процес потребує впровадження моделі інноваційного розвитку держави, безперешкодного обміну новітніми технологіями, передачі новітніх відкриттів, комерційних таємниць, комерціалізації об'єктів інтелектуального права загалом. Викладено визначення інтелектуальних розробок у промисловості на різних стадіях інноваційного процесу. Визначено правові засади регулювання винаходу, промислової моделі, промислового зразка; товарного знака, знака обслуговування, комерційної таємниці, раціоналізаторської пропозиції як об'єктів інтелектуальної власності. Розглянуто окремі аспекти патентного права, правові режими об'єктів інтелектуального права, захищені виключним правом. Відсутність достатнього правового регулювання об'єктів промислової інтелектуальної власності негативно позначається на динаміці розвитку економіки, а особливо на надходженнях закордонних інвестицій, оскільки інвестори з розвинених країн не будуть інвестувати та розкривати комерційні таємниці, якщо не отримають законодавчо обґрунтованих гарантій збереження інформації в таємниці.

Ключові слова: інновації, інтелектуальна власність, промислові об'єкти інтелектуальної власності, охорона, захист, правове регулювання.

Вступ. Інтеграція України до європейського соціально-економічного простору ставить завдання систематизації законодавства, що зачіпає питання здійснення інноваційної діяльності, з метою створення сприятливих умов для залучення інвестицій у рішення суспільно значимих завдань. У межах такої систематизації увага приділяється формуванню інноваційного законодавства, яке відповідає потребам суб'єктів інвестиційної діяльності та суспільства. Особливе значення надається створенню умов для розвитку ринку інвестицій за допомогою закріплення широкого спектра правових форм здійснення інноваційної діяльності, впровадження правових режимів стимулюючого характеру для залучення інновацій у пріоритетні галузі економіки для побудови або сприяння побудові інфраструктури ринку інвестиційних послуг. Необхідно констатувати наявність проблем і прогалин у правовому регулюванні інноваційних відносин. Правові конструкції інновацій не закріплені у праві інтелектуальної власності, інструменти не об'єднані в єдиній правовій концепції, не мають загальних засад систематизації, що створює складності при спробі вдосконалення інноваційного законодавства. Державна інноваційна політика та політика охорони інтелектуальної власності не оформлена в єдиному нормативно-правовому акті, відображаючись в окремих документах планування, не створює цілісної картини для інвесторів.

Основна частина. Питанням активізації та інструментального інноваційного розвитку присвятили свої праці багато вітчизняних науковців, зокрема економісти О. Амоша, С. Біла, О. Зарічна, А. Землянкін, О. Жихор, С. Ілляшенко, Т. Куценко, М. Мартиненко, І. Підоричева, Ю. Шипуліна. Вивченням проблем сфери інтелектуальної власності займалися вчені-правознавці Г. Андрощук, Ю. Бошицький, М. Галянтич, Д. Гетьмаков, І. Дахно, О. Дзера, В. Дроб'язко, Ю. Капіца, А. Колодій, О. Орлюк, О. Підпригора, О. Рохітницький, А. Святоцький, О. Святоцький, Р. Стефанчук, Р. Шишка та ін., однак динамічний розвиток чинного законодавства вимагає проведення дослідження проблематики захисту об'єктів інтелектуальної власності, які утворюються у процесі інноваційної діяльності на рівні законодавства та практики реалізації.

Метою статті є дослідження інноваційні розробки як об'єкта інтелектуальної власності в контексті правового захисту.

Стратегічну мету з формування в Україні розвинутої соціально орієнтованої економіки, що базується на знаннях та інноваціях, передбачено планом заходів із виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї

сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (Про схвалення Стратегії, 2019).

Роль науки в інноваційному процесі укладена в генеруванні ідей. Результатами наукових досліджень виступають: нові знання, теорії, концепції, котрі якісно оновлюють інформаційну базу науки; науково-технічні ідеї про шляхи матеріалізації теоретичних знань; виявлення нових властивостей матеріалів і хімічних сполук. Прикладні наукові дослідження є діяльністю із практичного застосування нових наукових знань. Їхніми результатами виступають науково-технічні рекомендації, що доводять можливість матеріалізації ідей і відкриттів.

Дослідно-конструкторські роботи – це діяльність із науково-інформаційного та нормативно-технічного забезпечення процесу вирішення конкретних інноваційних завдань. До складу дослідно-конструкторських робіт входять: конструкторські; проектні; технологічні.

Експериментальне освоєння інновацій – це діяльність, заснована на результатах дослідно-конструкторських робіт і спрямована на виготовлення експериментальних зразків продукції або відпрацювання перспективної технології на дослідній науково-виробничій базі. У межах експериментального освоєння інновацій проводяться випробування інноваційного продукту. Серед результатів експериментального освоєння інновацій виділяються: практичне застосування нововведення у вигляді інноваційного зразка, який пройшов перевірку експериментом; уточнення нецінових параметрів конкурентоспроможності інноваційного продукту.

Значення інтелектуальної власності в управлінні інноваційним процесом має визначальний характер. Інтелектуальна власність може бути розглянута як результат інноваційної діяльності, як передумова продовження діяльності. Конкретна роль інтелектуальної власності залежить від змісту робіт на певній стадії інноваційного процесу. Вона тісно пов'язана зі структурою інноваційного процесу. Практично кожен етап інноваційного процесу може бути закінчений отриманням конкретного виду інтелектуальної власності, який на наступних стадіях доповнюється та перетворюється. Чим ближчий інноваційний процес до споживача інноваційного продукту, тим більш відмінний характер має вид інтелектуальної власності. Проведення наукових досліджень бажано закінчити науковим відкриттям, стадія комерціалізації нововведення передбачає реєстрацію товарних марок, брендинг інноваційного продукту й оформлення ліцензійних договорів на об'єкти інтелектуальної власності, що мають відношення до кінцевого продукту.

Для інноваційного процесу встановлені такі види інтелектуальної власності: для прикладних досліджень – винахід; для дослідно-конструкторських робіт – промислова модель; для експериментального освоєння інновацій – промисловий зразок; для маркетингу інноваційного продукту – товарний знак або знак обслуговування; для виробництва – комерційна таємниця; для стадії промислового виробництва – раціоналізаторська пропозиція.

Наведений перелік об'єктів інтелектуальної власності можна розглядати як форму закріплення авторства на результати науково-технічної діяльності, що підвищить правову захищеність головної дійової особи, ключового учасника інноваційного процесу – творчо й економічно вмотивованої особи.

Сучасні економічні умови, одна з яких – перетворення науково-технічних розробок у товар, об'єктивно вимагають гарантувати розробникам нової техніки та готової продукції можливість реально розпорядитися досягнутими результатами інтелектуальної діяльності. Особі, котра запропонувала нове технічне або конструкторське рішення, гарантується можливість одержання вигоди з монопольного володіння в межах встановленого законом терміну.

Як зазначає О. Волощенко, розглядаючи проблеми удосконалення права інтелектуальної власності за умов євроінтеграції, аналіз стану окремих інститутів цієї підгалузі дозволив виявити спектр проблем, який є перепону на шляху до виконання завдань задля завершення процесів гармонізації національного законодавства з європейськими стандартами (Волощенко, 2019: 10–14).

Проблема економічно ефективного та суспільно корисного застосування результатів інноваційної діяльності, крім матеріалізації інтелектуальної власності через втілення в товарі чи послугі, сполучається з питаннями правового захисту інтересів розробників нововведень. У країнах Європейського Союзу та в Україні склалася патентна форма охорони об'єктів інтелектуальної власності, що відображено у Законі «Про охорону прав на промислові зразки» (Про охорону прав, 1994).

У дисертаційному дослідженні щодо цивільно-правової охорони винаходів в Україні А. Сендецька зазначає, що стратегія інноваційного розвитку повинна враховувати позитивний досвід тих держав, які вже її успішно реалізували через короткострокові та довгострокові програми. Доведено ефективність таких засобів стимулювання винахідницької діяльності, як «патентні пули», «професорські привілеї», «бізнес-інкубатори», а також підтримка діяльності технопарків і програм співробітництва між науковим і промисловим секторами (Сендецька, 2019: 21).

На думку О. Коротун, законодавче регулювання забезпечення охорони прав суб'єктів інтелектуальної власності – це впорядкована та взаємопов'язана система нормативно-правових актів, які встановлюють визначений адміністративно-правовий інструментарій порядку реалізації прав і охорони законних інтересів суб'єктів інтелектуальної власності, інших учасників правовідносин у сфері інтелектуальної власності. За об'єктивною ознакою вони поділяються на акти: охорони авторського права та суміжних прав; охорони промислової власності; охорони засобів індивідуалізації учасників господарського обороту, товарів, робіт і послуг; недобросовісної конкуренції; інформаційної, зовнішньоекономічної, рекламної, фінансової діяльності (Коротун, 2019: 174–177).

З позицій впливу на темпи, масштаби та характер розвитку національної економіки, на характеристики економічного зростання у країні із загального числа результатів науково-технічної та творчої діяльності най-

більшої уваги заслуговують об'єкти промислової власності, об'єкти патентного права. Вони здатні якісно змінити матеріально-технічну базу виробництва, модернізувати апаратне забезпечення та підвищити споживчі властивості продукту.

Склад об'єктів патентного права дещо менший, ніж склад результатів інтелектуальної діяльності у промисловості. Це винаходи, корисні моделі, промислові зразки, пов'язані з комерційною таємницею.

Об'єктами патентних прав є результати інтелектуальної діяльності в науково-технічній сфері, що відповідають встановленим Цивільним кодексом України вимогам до винаходів і корисних моделей; результати інтелектуальної діяльності у сфері художнього конструювання, які відповідають встановленим вимогам до промислових зразків.

Як винаходи охороняється технічне рішення в будь-якій галузі, що належить до продукту або способу. Винаходу надається правова охорона, якщо він: є новим, невідомим із рівня техніки; має винахідницький рівень, для фахівця явно не випливає з рівня техніки, що включає відомості, які стали загальнодоступними до дати пріоритету винаходу; промислово придатний, може бути використаний у промисловості, сільському господарстві, в інших галузях економіки або у соціальній сфері.

Як корисна модель охороняється технічне рішення, що стосується пристрою. Умовами надання правової охорони корисної моделі виступають: новизна, яка припускає, що сукупність істотних ознак не відома з рівня техніки, який включає опубліковані відомості про засоби такого призначення, як заявлена корисна модель, відомості про використання в Україні, якщо такі відомості стали загальнодоступними до дати пріоритету корисної моделі; промислова придатність.

Як промисловий зразок охороняється художньо-конструкторське рішення виробу промислового або кустарно-ремісничого виробництва, що визначає зовнішній вигляд. Промислового зразку надається правова охорона, якщо за істотними ознаками він є новим і оригінальним. До істотних ознак промислового зразка належать ознаки, які визначають естетичні або ергономічні особливості зовнішнього вигляду виробу.

Промисловий зразок є новим, якщо сукупність суттєвих ознак, відображених на зображеннях виробу та наведених у переліку суттєвих ознак промислового зразка, не відома з відомостей, що стали загальнодоступними до дати пріоритету промислового зразка. Промисловий зразок є оригінальним, якщо істотні ознаки зумовлені творчим характером особливостей виробу.

За умов реформування національної економіки та форсованого інноваційного розвитку особливо актуальними стають питання регулювання відносин із приводу комерційної таємниці.

Згідно з Цивільним кодексом України комерційною таємницею (ноу-хау) визнаються відомості будь-якого характеру, в т. ч. відомості про результати інтелектуальної діяльності у науково-технічній сфері, відомості про способи здійснення професійної діяльності, які мають дійсну або потенційну комерційну цінність, невідомі третім особам, до яких у третіх осіб немає вільного доступу на законній підставі та щодо яких власником відомостей введений режим комерційної таємниці. Ноу-хау відносять до нетрадиційних об'єктів інтелектуальної власності, що не захищені патентами виключного права (Цивільний кодекс України, 2003).

На думку Ю. Канарик і А. Марчук, проблема захисту ноу-хау повинна бути врахована патентним відомством України та прийнята законодавчими правовими нормативами (Канарик, Марчук, 2019: 114–119).

Власникові комерційної таємниці належить виключне право використання способом, що не суперечить закону, в т. ч. при виготовленні виробів і реалізації економічних і організаційних рішень. Власник комерційної таємниці може розпоряджатися зазначеним винятковим правом. Особа, що стала сумлінно та незалежно від інших власників комерційної таємниці власником відомостей, які становлять зміст комерційної таємниці, що охороняється, набуває самостійне виключне право на цю комерційну таємницю. Виключне право на комерційну таємницю діє доти, поки зберігається конфіденційність відомостей, які становлять зміст. З моменту втрати конфіденційності відповідних відомостей виключне право на комерційну таємницю припиняється у всіх правовласників.

На думку А. Митник, О. Мороз (Митник, Мороз, 2019: 42–46) і О. Кравченка, питання захисту комерційної таємниці регулюються нормативно-правовими актами, що належать до різних галузей права, тож необхідне ухвалення Закону «Про комерційну таємницю» (Кравченко, 2019: 23).

Націленість економіки на інноваційний шлях розвитку значною мірою визначає значимість такого результату інтелектуальної діяльності, як раціоналізаторські пропозиції. Вони не мають ознаки патентоспроможності, але поряд із винаходами та корисними моделями відіграють роль в удосконаленні застосовуваної техніки та технологій, хоча не мають патентного захисту.

Раціоналізаторські пропозиції є масовим об'єктом технічної творчості. За їх допомогою вносяться удосконалення в технічні рішення, здійснюється модернізація обладнання та пристосування до конкретних умов виробництва, усуваються помилки конструкторів і проектувальників. Раціоналізаторська пропозиція – технічна, організаційна чи управлінська пропозиція, нова та корисна для підприємства. До ознак цих пропозицій відносять: конкретність, новизну, корисність.

На думку Є. Булат, одним із чинників, який гальмує вдосконалення правової охорони інтелектуальної власності, є відсутність єдиного підходу до охорони об'єктів інтелектуальної власності. Вважаємо за необхідне розповсюдити правову охорону на такі результати інтелектуальної діяльності, як бізнес-методи, раціоналізаторські пропозиції, наукові відкриття, інші об'єкти творчої діяльності, які містять охороноздатні ознаки (Булат, 2019: 42–44).

До складу інтелектуальної власності поряд з об'єктами авторських і патентних прав входять засоби індивідуалізації продукції та юридичних осіб у вигляді фірмового найменування, товарного знака, знака

обслуговування, місця походження продукції. Значимість цього виду інтелектуальної власності відіграє велику роль у ринковому успіху підприємства, впливаючи на основні характеристики споживчого вибору, на формування вподобань суб'єктів ринкового попиту. Засоби індивідуалізації є важливим активом багатьох компаній, відповідно об'єктом конкурентної боротьби, що вимагає всебічного захисту.

Одним із поширених засобів індивідуалізації є товарний знак, для сервісних організацій – знак обслуговування. Його сутність і практика використання пов'язана із поняттям марки або бренду, виступаючи як особливий символ відповідальності виробника або продавця продукції.

Як зазначає О. Коротун, досліджуючи адміністративно-правове регулювання охорони засобів індивідуалізації учасників господарського обороту та послуг, спеціальними нормативними актами правоохоронного механізму у цій галузі є Закони України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг», «Про охорону прав на зазначення походження». Суттєвий вплив на правову охорону засобів індивідуалізації мають норми Цивільного та Господарського кодексів України (Коротун, 2019: 151–155).

Марка має вартість, є нематеріальним активом правовласника. Подеколи вартість марки порівнянна з величиною річного обсягу продажів великих транснаціональних компаній, що виробляють товари народного споживання та регулярно проводять глобальні рекламні кампанії, які збільшують вартість бренду.

Сформована практика господарського обороту результатів інтелектуальної діяльності у формі об'єктів промислової власності та засобів індивідуалізації продукції передбачає, що власник інтелектуальної власності може розпорядитися винятковим правом способом, який не суперечить закону та суті виняткового права. Серед можливих варіантів розпорядження: передача іншій особі за договором про відчуження виключного права; надання іншій особі права використання відповідних результатів інтелектуальної діяльності або засоби індивідуалізації у встановлених ліцензійним договором межах.

Власнику патента на об'єкти промислової власності належить виключне право на використання охоронюваних патентом результатів науково-технічної діяльності: винаходів, корисних моделей, промислових зразків. Зазначене право включає можливість заборонити використання цих об'єктів патентного права іншим особам. Використання результатів інтелектуальної праці передбачає введення у господарський оборот продукту, створеного із застосуванням винаходу, корисної моделі або промислового зразка, застосування способу, що охороняється патентом на винахід.

Виготовленням визнається виробництво продукту для комерційних цілей, навіть якщо сам продукт тимчасово не реалізується, а, наприклад, складується для подальшого продажу. Немає значення, де відбувається продаж – у країні або за кордоном. Застосуванням продукту вважаються всі випадки виробничого використання в комерційних цілях.

Зберігання продукту, зокрема його накопичення для подальшого пуску в обіг, розглядається як використання запатентованого об'єкта. Пропонування для продажу є рекламою продукту, яка може виражатися у публічній демонстрації у торговельних залах, на вітринах, у рекламних кліпах, у проспектах, каталогах. Під продажем розуміється комерційна діяльність із реалізації запатентованого продукту, яка має форму цивільно-правового договору купівлі-продажу. Перераховані дії не вичерпують всі випадки введення в господарський обіг запатентованого продукту. Це може виражатися в іншому використанні продукту, зокрема в технічному обслуговуванні, ремонті, оренді, лізингу.

Всі зазначені дії щодо запатентованого продукту можуть здійснюватися лише власником патенту, що виражає позитивну сторону виняткового права на використання розробки. Власник патенту може обрати допустиму законом форму підприємницької діяльності для організації використання науково-технічного рішення, має право виступити як фізична особа-підприємець, стати засновником підприємства, внести право на об'єкт промислової власності як внесок до статутного фонду створюваної або діючої юридичної особи.

На думку К. Панасюк, Закони України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» та «Про охорону прав на промислові зразки» не містять ні переліку порушень, ні визначення понять окремих порушень патентних прав, що можна вважати недоліком законодавчої техніки щодо регулювання вказаних відносин (Панасюк, 2019: 57–60).

Активізація інноваційної діяльності дозволить поступово забезпечити соціально-економічну стабільність, підвищити рівень і якість життя населення та створити умови для формування економіки знань (Захарова, Барбанова, 2019: 53–63).

В основі таких зрушень має лежати не лише досконала нормативно-правова база інноваційної діяльності, належна правова охорона та правовий захист прав інтелектуальної власності, а й відповідний механізм їх практичної реалізації. Важливість суспільних відносин зумовлює необхідність регулювання нормативно-правовими актами, що володіють більшою юридичною силою, ніж підзаконні акти (Бортник, Єсімов, 2020: 64–71).

Підзаконні правові акти мають прийматися для розвитку законів і можуть закріплювати процедурні особливості інноваційної діяльності й окремі аспекти деталізації законодавства щодо правової охорони та правового захисту інтелектуальної власності.

Висновки. Однією з актуальних цілей макроекономічної політики держави є подолання технологічного відставання країни від світових інноваційних лідерів та інтеграція у європейський економічний простір. Україна є повноправною учасницею міжнародних економічних відносин і невід'ємною складовою частиною економічної системи Європи. Наука та високі технології інтернаціональні за своєю природою, хоча внесок кожної країни у глобальний науковий потенціал унікальний. Сьогодні наука у Європейському Союзі розглядається в системі «наука – інновації – реальна економіка». Головним двигуном у просуванні у цьому ланцюжку

є інтелектуальна власність, її охорона та захист, регулювання передачі прав і комерціалізації. Ці процеси стикаються з рядом об'єктивних і суб'єктивних труднощів. Зокрема, процес комерціалізації нововведень – порівняно новий вид діяльності, що підтверджує актуальну необхідність управлінського впливу держави на інноваційні процеси у країні. Один із дієвих засобів – державна політика інновацій, спрямована на створення ефективної національної інноваційної системи, здатної до генерування нового знання та подальшого його перетворення на продукцію з високою споживчою цінністю. Удосконалення законодавства про інноваційну діяльність та інтелектуальну власність є заходом підвищення ефективності національної економіки.

Список використаних джерел:

1. Про схвалення Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 р. : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 р. № 526-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-%D1%80>.
2. Волощенко О. Проблеми удосконалення права інтелектуальної власності в умовах євроінтеграції. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 4. С. 10–14.
3. Про охорону прав на промислові зразки : Закон України від 15 грудня 1993 р. № 3688-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 7. Ст. 34.
4. Синдецька А.В. Цивільно-правова охорона винаходів в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Київ, 2019. 21 с.
5. Коротун О.М. Законодавче регулювання адміністративно-правового забезпечення охорони прав суб'єктів інтелектуальної власності. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2019. № 5. С. 174–177.
6. Цивільний кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 р. № 435-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40–44. Ст. 356.
7. Канарик Ю.С., Марчук А.В. Правова охорона нетрадиційних об'єктів права інтелектуальної власності. *Право. людина. довкілля*. 2019. № 10 (1). С. 114–119.
8. Митник А., Мороз І. Комерційна таємниця як об'єкт права інтелектуальної власності. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 12. С. 42–46.
9. Кравченко О.М. Адміністративно-правові засади охорони комерційної таємниці в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2019. 23 с.
10. Булат Є.А. Деякі напрями подальшого вдосконалення правової охорони інтелектуальної власності в Україні. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2019. Спецвипуск. С. 42–44.
11. Коротун О. Адміністративно-правове регулювання охорони засобів індивідуалізації учасників господарського обороту та послуг. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 5. С. 151–155.
12. Панасюк К.Т. Порушення патентних прав. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2019. № 1. С. 57–60.
13. Захарова О.В., Барбанова І.С. Нормативне підґрунтя активізації інноваційного розвитку регіонів України. *Економіка і організація управління*. 2019. № 1 (33). С. 53–63.
14. Бортник Н.П., Єсімов С.С. Правове регулювання громадських ініціатив: сучасний стан та напрями розвитку. *Соціально-правові студії*. 2020. Вип.1 (7). С. 64–71.

References:

1. Pro shkvalennia Stratehii rozvytku sfery innovatsiinoi diialnosti na period do 2030 roku [On approval of the Strategy for the development of innovation for the period up to 2030] : Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 10.07.2019 r. № 526-r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-%D1%80> [in Ukrainian]
2. Voloshchenko O. (2019). Problemy udoskonalennia prava intelektualnoi vlasnosti v umovakh yevrointehratsii [Problems of improving intellectual property rights in the context of European integration]. *Pidpryiemnytstvo, gospodarstvo i pravo*. № 4. S. 10–14. [in Ukrainian]
3. Pro okhoronu prav na promyslovi zrazky [On protection of the rights to industrial designs]: Zakon Ukrainy vid 15.12.1993 r. № 3688-XII. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 1994. № 7. St. 34. [in Ukrainian]
4. Syndetska A.V. (2019). Tsyvilno-pravova okhorona vynakhodiv v Ukraini [Civil law protection of inventions in Ukraine]: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.03. Kyiv. 21 s. [in Ukrainian]
5. Korotun O.M. (2019). Zakonodavche rehuliuвання administratyvno-pravovoho zabezpechennia okhorony prav subiektiv intelektualnoi vlasnosti [Legislative regulation of administrative law support for the protection of intellectual property rights]. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal*. № 5. S. 174–177. [in Ukrainian]
6. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy [The Civil Code of Ukraine]: Zakon Ukrainy vid 16.01.2003 r. № 435-VI / *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 2003. № 40–44. St. 356. [in Ukrainian]
7. Kanaryk Yu.S., Marchuk A.V. (2019). Pravova okhorona netradytsiinykh obiektiv prava intelektualnoi vlasnosti [Legal protection of non-traditional objects of intellectual property rights]. *Pravo. liudyna. dovkillia*. № 10 (1). S. 114–119. [in Ukrainian]
8. Mytnyk A., Moroz I. (2019). Komertsiina taiemnytsia yak obiekt prava intelektualnoi vlasnosti [Trade secret as an object of intellectual property rights]. *Pidpryiemnytstvo, gospodarstvo i pravo*. № 12. S. 42–46. [in Ukrainian]
9. Kravchenko O.M. (2019). Administratyvno-pravovi zasady okhorony komertsiinoi taiemnytsi v Ukraini [Administrative law principles of protection of trade secrets in Ukraine]: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.07. Kyiv. 23 s. [in Ukrainian]
10. Bulat Ye.A. (2019). Deiaki napriamy podalshoho vdoskonalennia pravovoi okhorony intelektualnoi vlasnosti v Ukraini [Some directions of further improvement of legal protection of intellectual property in Ukraine]. *Aktualni problemy vitchyznianoï yurysprudentsii*. Spetsvypusk. S. 42–44. [in Ukrainian]

11. Korotun O. (2019). Administratyvno-pravove rehulivannia okhorony zasobiv indyvidualizatsii uchasnykiv hospodarskoho obrotu ta posluh [Administrative and legal regulation of protection of means of individualization of participants of economic turnover and services]. *Pidpriemnytstvo, gospodarstvo i pravo*. № 5. S. 151–155. [in Ukrainian]
12. Panasiuk K.T. (2019). Porushennia patentnykh prav [Infringement of patent rights]. *Pivdenoukraiński pravnychi chasopys*. № 1. S. 57–60. [in Ukrainian]
13. Zakharova O.V., Barbanova I.S. (2019). Normatyvne pidgruntia aktyvizatsii innovatsiinoho rozvytku rehioniv Ukrainy [Normative basis for intensification of innovative development of the regions of Ukraine]. *Ekonomika i orhanizatsiia upravlinnia*. № 1 (33). S. 53–63. [in Ukrainian]
14. Bortnyk N.P., Yesimov S.S. (2020). Pravove rehulivannia hromadskykh initsiatyv: suchasnyi stan ta napriamy rozvytku [Legal regulation of public initiatives: current state and directions of development]. *Sotsialno-pravovi studii*. Vyp. 1 (7). S. 64–71. [in Ukrainian]

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2020.5.3.24>

INSTYTUT AKT ADMINISTRACYJNYCH: PRZEGLĄD HISTORYCZNO-PRAWNY BADAŃ NAUKOWYCH (XVIII-POCZĄTEK XX W.)

Olena Milienko

kandydat nauk prawnych,

studentka Katedry Prawa Administracyjnego i Gospodarczego

Zaporoskiego Uniwersytetu Narodowego (Zaporoże, Ukraina)

ORCID ID: 0000-0002-3364-1774

Milienko@gmail.com

Adnotacja. Celem niniejszego badania jest przeprowadzenie retrospektywnego badania nad powstaniem instytucji aktu administracyjnego jako instytucji prawnej. Osiągnięcie celu tego artykułu wymaga zastosowania całości ogólnych i specjalnych metod wiedzy naukowej, w szczególności metody dialektycznej, metody historyczno-prawnej, metody porównawczej nauki prawnej, co pozwoliło wyjaśnić ewolucję myśli prawnej dotyczącej istoty i znaczenia aktu administracyjnego jako kategorii administracyjno-prawnej w badaniach polityczno-prawnych przedstawicieli prawa krajowego i światowego. W toku przeprowadzonych badań ustalono, że przedrewolucyjny etap kształtowania się doktryny aktu administracyjnego w ramach ukraińskiej nauki prawa administracyjnego charakteryzuje się obecnością kilku podejść do zrozumienia badanego zjawiska. Pomimo faktu, że akt administracyjny nie istniał jako zjawisko prawne w krajowej nauce przedrewolucyjnej, w teorii administracyjno-prawnej opracowano dwa główne punkty widzenia na to zjawisko: poprzez określenie charakteru zarządzeń pochodzących od władzy wykonawczej, jako administracyjne i poprzez próby określenia konkretnych cech aktu administracyjno-prawnego, jego formalnych i materialnych aspektów. Stwierdzono, że pomimo ścisłego związku z ówczesną niemiecką nauką administracyjno-prawną, w krajowej sferze badań nad aktem administracyjnym nie obserwuje się bezpośredniego zapożyczenia myśli naukowej; badacze wybierają własną ścieżkę, proponując autorskie konstrukcje teoretyczne w polemice naukowej.

Słowa kluczowe: akt administracyjny, przedmiot nauk administracyjnych, podejścia naukowe, cechy, badanie retrospektywne, orzecznictwo.

INSTITUTE OF ADMINISTRATIVE ACT: HISTORICAL AND LEGAL REVIEW OF SCIENTIFIC RESEARCH (XVIII – EARLY XX CENTURY)

Olena Milienko

Candidate of Law,

Applicant at the Department of Administrative and Commercial Law

Zaporizhia National University (Zaporizhia, Ukraine)

ORCID ID: 0000-0002-3364-1774

Milienko@gmail.com

Summary. The purpose of this study is to conduct a retrospective study of the formation of the institution of an administrative act as a legal institution. Achieving the purpose of this article requires the use of a set of general and special methods of scientific knowledge, in particular, the dialectical method, historical and legal method, the method of comparative law, which allowed to clarify the evolution of legal thought on the nature and significance of administrative act as an administrative legal category. political and legal research of representatives of national and world jurisprudence. In the course of the research it was established that the pre-revolutionary stage of formation of the doctrine of administrative act within the Ukrainian science of administrative law is characterized by the presence of several